

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM
POSTUPKU**

Član 1

U Zakonu o vanparničnom postupku (Službeni list RCG br. 27/2006, u članu 1 stav 2 riječi: „Zakon o parničnom postupku ("Službeni list RCG", br. 22/04 i 28/05)”, zamijenjuju se riječima: „Zakona kojim je uređen parnični postupak”.

Član 2

U članu 4 stav 2 riječi: „ člana 76 stav 2” brišu se.

Član 3

U članu 12 poslije stava 1 dodaje se novi stav 2 koji glasi:

„U postupku utvrđivanja vremena i mjesta rođenja mjesno je nadležan svaki stvarno nadležan sud”.

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3, a dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 4

U čl. 24, 33, 43, 62, 66, 67, 92, 99 i 101 riječi: „matična knjiga”, u različitom padežu, zamjenjuju se riječima: „ matični registar” u odgovarajućem padežu.

Član 5

U članu 35 stav 2 mijenja se i glasi: „ Sud neće saslušati lice prema kome se postupak vodi ako bi to moglo da bude štetno po njegovo zdravlje ili ako saslušanje uopšte nije moguće s obzirom na duševno ili fizičko stanje tog lica”.

Član 6

U članu 48 poslije stava 1 dodaje se novi stav 2 koji glasi: „ Lice o čijem se prisilnom smještaju u psihijatrijskoj ustanovi odlučuje, tokom postupka može imati pomoć advokata”.

Član 7

Poslije člana 48 dodaju se 2 nova člana: član 48a i član 48b, koji glase:

„Član 48a

Sud je dužan da u roku od 3 dana od prijema prijave psihijatrijske ustanove ili saznanja, održi ročište u psihijatrijskoj ustanovi u kojoj je prisilno zadržano mentalno oboljelo lice.

Sud će saslušati lice o čijem se prisilnom smještaju odlučuje ukoliko je to lice u mogućnosti da shvati značaj i pravne posledice učešća u postupku, ukoliko to nije štetno po njegovo zdravlje”.

Član 48b

Sud je dužan da ispita sve okolnosti koje su od značaja za donošenje odluke o prisilnom smještaju mentalno oboljelog lica, a posebno da pribavi nalaz i mišljenje

vještaka psihijatra, koji nije zaposlen u psihijatrijskoj ustanovi u kojoj je lice prisilno zadržano, na okolnosti opravdanosti razloga za prisilni smještaj. Vještak nakon što lično obavi pregled mentalno oboljelog lica, dostavlja sudu pisani nalaz i mišljenje u roku od tri dana.

Troškovi vještačenja isplaćuju se iz sredstava suda''.

Član 8

Član 50 stav 1 mijenja se i glasi:

„Lice koje je smješteno u psihijatrijsku ustanovu može se podvrgnuti potrebnim mjerama liječenja u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita i ostvarivanje prava mentalno oboljelih lica (Zakon o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica)''.

Član 9

U članu 52 poslije stava 1 dodaje se novi stav 2 koji glasi:

„ Odluka iz stava 1 ovog člana donosi se po istom postupku koji važi za prisilni smještaj mentalno oboljelog lica u psihijatrijsku ustanovu''.

Član 10

U članu 53 stav 1, poslije riječi: „zastupnik'' dodaju se zarez i riječi: „punomoćnik ukoliko ga ima''.

Član 11

U članu 59 stav 1, članu 60 stav 1, članu 69 stav 2, članu 95 stav 2, članu 126 stav 2, članu 138 stav 3, članu 144 st. 1 i 2, članu 146, članu 216, riječ: „republika'' u različitom padežu briše se.

Član 12

U poglavlju II UREĐENJE PORODIČNIH ODNOSA dodaje se nova GLAVA TREĆA A i podnaslov: „Utvrdjivanje vremena i mjesta rođenja'' i novi čl. 70a, 70b, 70c, 70d, 70e, 70f, 70g, 70h i 70i koji glase:

„Član 70a

U ovom postupku sud utvrđuje vrijeme i mjesto rođenja lica koje nije upisano u matični registar rođenih kao i djeteta koje je rođeno van zdravstvene ustanove, a vrijeme i mjesto njihovog rođenja se ne može dokazati na način predviđen propisima kojima se uređuje vođenje matičnih registara(dokazivanje rođenja).

Postupak za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja može pokrenuti lice čije se rođenje dokazuje, lice koje za to ima neposredni pravni interes, organ starateljstva, a za dijete rođeno van zdravstvene ustanove i lica predviđena Zakonom o matičnim registrima.

Predlog za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja za lica koja nisu upisana u matičnu knjigu rođenih mora da sadrži podatke o licu čije se rođenje dokazuje ukoliko su poznati, dokaze kojima se te činjenice mogu utvrditi ili učiniti vjerovatnim kao i druge činjenice koje mogu olakšati sudu dokazivanje rođenja.

Ukoliko predlog nije podnijelo lice čije se rođenje dokazuje niti organ starateljstva, predlog mora da sadrži činjenice iz kojih proizilazi neposredan pravni interes, osim ukoliko se dokazuje rođenje djeteta rođenog van zdravstvene ustanove.

Po prijemu predloga sud provjerava dali je lice upisano u matični registar rođenih pribavljanjem izvještaja iz evidencije nadležnih organa u roku koji se ne može biti duži od 30 dana.

Ako sudu ne bude dostavljen izvještaj u ostavljenom roku, smatra se da o licu čije se rođenje dokazuje nema podataka u evidencijama organa kojima je naloženo da izvrše proveru.

Ako ima nagovještaja da je lice čije se rođenje dokazuje imalo boravište u stranoj državi, sud će zastati sa postupkom dok ne pribavi potrebna obavještenja od nadležnih organa strane države u skladu s pravilima o međunarodnoj pravnoj pomoći.

Član 70b

Po prijemu izvještaja odnosno po proteku roka za dostavljenje izvještaja sud će zakazati ročište na koje će pozvati predlagače i lice čije se rođenje dokazuje i izvešće potrebne dokaze.

Da bi utvrdio vrijeme i mjesto rođenja licu čije se rođenje dokazuje sud mora da sasluša najmanje dva punoljetna svjedoka čiji identitet utvrđuje uvidom u javnu ispravu s fotografijom.

Sud može odrediti da ljekar odgovarajuće specijalnosti pregleda lice čije se rođenje dokazuje i da nalaz i mišljenje o njegovoj starosti.

Član 70c

Rješenje kojim se utvrđuje vrijeme i mjesto rođenja sadrži: ime i prezime lica čije se rođenje dokazuje, njegov pol, dan, mjesec, godinu i čas rođenja, mjesto rođenja, kao i podatke o njegovim roditeljima ako su poznati.

Član 70d

Ako sud ne može da utvrdi kada je rođeno lice čije se rođenje dokazuje, smatra se da je ono rođeno 1. januara u 00:01 časova one godine za koju se na osnovu izvedenih dokaza može uzeti da je vjerovatno godina njegovog rođenja.

Ako sud ne može da utvrdi gdje je rođeno lice čije se rođenje dokazuje, kao mjesto rođenja smatra se sjedište grada, odnosno opštine za koju se na osnovu izvedenih dokaza može uzeti da je vjerovatno mjesto rođenja, a ako se mjesto rođenja ne može utvrditi na takav način, smatra se da je lice čije se rođenje dokazuje rođeno u mjestu gde je nađeno, odnosno gde je imalo boravište u vrijeme podnošenja predloga za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja.

Član 70e

Protiv rješenja o vremenu i mjestu rođenja može se izjaviti žalba u roku od petnaes dana od dana dostavljanja.

Član 70f

U postupku za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja predlagač je oslobođen obaveze plaćanja takse, a troškovi vještačenja u tom postupku isplaćuju se iz sredstava suda.

Član 70g

Pravnosnažno Rješenje o vremenu i mjestu rođenja prvostepeni sud dostavlja nadležnom matičaru u roku od osam dana od dana pravnosnažnosti, radi upisa činjenice rođenja u matični registar rođenih.

U postupku za utvrđivanje, sticanje i gubitak crnogorskog državljanstva, nadležni organ nije vezan pravosnažnim rješenjem o vremenu i mjestu rođenja.

Član 70h

Ako se naknadno utvrdi da je lice čije se rođenje dokazuje već upisano u matični registar rođenih, sud koji je donio rješenje o vremenu i mjestu rođenja po službenoj dužnosti pokreće i sprovodi postupak radi stavljanja van snage tog rješenja.

Pravnosnažno Rješenje o stavljanju van snage rješenja o vremenu i mjestu rođenja prvostepeni sud će u roku od osam dana od dana pravnosnažnosti dostaviti nadležnom matičaru.

Član 70i

Pravosnažno okončan postupak za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja neće se ponavljati i ako postoje uslovi za ponavljanje postupka po pravilima parničnog postupka, već učesnik svoja prava može ostvariti u parničnom postupku”.

Član 13

U članu 72 poslije stava 1 dodaje se novi stav 2 koji glasi:

„ Postupak za prestanak produženog roditeljskog prava, pored lica iz stava 1 ovog člana pokreće se i na predlog tog lica”.

Član 14

Naziv GLAVE PETE mijenja se i glasi: „Lišenje, ograničenje i vraćanje roditeljskog prava.”

Član 15

U čl. 75,76 i 78 stav 2 riječ „ oduzimanje” u različitom padežu zamjenjuje se riječima: „ lišenje, ograničenje” u odgovarajućem padežu.

Član 16

U članu 78 stav 2 riječi: „obavezno saslušavaju” zamjenjuju se riječima: „mogu saslušati”.

Član 17

U članu 147 poslije stava 1 dodaje se novi stav 2 koji glasi:

„Predsjednik Osnovnog suda će na saglasan predlog svih učesnika u postupku obavezno povjeriti ostavinski predmet na rad notaru sa sjedištem kancelarije na području tog suda, a u skladu sa članom 152 ovog Zakona”.

Član 18

U članu 148 stav 3 riječi: „(„Službeni list RCG”, broj 68/05)” brišu se.

Član 19

U članu 150 stav 1 broj: „30” zamjenjuje se brojem: „60.”

Član 20

U članu 151 stav 2 riječi: „stav1 tačka1” brišu se.

Stav 3 istog člana mijenja se i glasi:

„Nakon pravosnažnosti rješenja kojim je postupak okončan, notar će staviti potvrdu pravosnažnosti i vratiti spis nadležnom sudu.”.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav 4 koji glasi:

„Notar će zadržati prepis spisa i fotokopiju isprava.”

Član 21

Poslije člana 151 dodaju se novi čl.151a, 151b, 151c koji glase:

„Član 151a

Protiv rješenja koje je donio notar može se izjaviti prigovor u roku od 8 dana od dana dostavljanja rješenja strankama.

Prigovor se dostavlja notaru, koji ga je dužan bez odlaganja zajedno sa spisima predmeta dostaviti sudu koji mu je povjerio predmet.

O prigovoru odlučuje sudija prvostepenog suda.

Član 151b

Neblagovremene, nepotpune ili nedopuštene prigovore sud će odbaciti.

Odlučujući o prigovoru protiv rješenja koje je donio notar, sud može u cjelosti ili djelimično rješenje potvrditi, preinačiti ili ukinuti.

U slučaju kada ukinu u cjelosti ili djelimično rješenje koje je donio notar, sud će odlučiti o ukinutom dijelu rješenja, nakon što sprovede potrebne radnje.

Član 151c

Protiv rješenja prvostepenog suda dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja.

Po žalbi odlučuje drugostepeni sud.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, protiv rješenja suda kojim je rješenje notara u cjelosti ili djelimično ukinuto nije dozvoljena posebna žalba”.

Član 22

Član 153 mijenja se i glasi:

„U postupku sprovođenja ostavinske rasprave kod notara dostavljanje se vrši po pravilima propisanim Zakonom o parničnom postupku”.

Član 23

Član 155 mijenja se i glasi:

„Notar će odbiti povjereni posao iz razloga predviđenih Zakonom o notarima (izuzeće notara).

Učesnik u postupku raspravljanja može tražiti izuzeće notara iz razloga predviđenih za izuzeće sudije.

O izuzeću notara odlučuje predsjednik suda koji mu je posao povjerio

Nadzor nad radom notara kao sudskog povjerenika obavlja predsjednik suda koji mu je povjerio posao.

Kad notar odbije povjereni posao, kad je izuzet ili kad mu sud oduzme povjereni posao, predsjednik suda će narediti notaru predaju spisa.

Ako notar ne preda spise sudu, predsjednik suda će postupak predaje sprovesti po službenoj dužnosti”.

Član 24

U članu 172 stav 2 riječi: „Zakonom o etažnoj svojini ("Službeni list RCG", br. 71/04)” zamjenjuju se riječima: „Zakonom kojim se uređuje stanovanje i održavanje stambenih zgrada”.

Član 25

U članu 178 stav 3 riječi: „Zakona o izvršnom postupku ("Službeni list RCG", br. 23/04)” zamjenjuju se riječima: „Zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje”.

Član 26

U članu 181 riječi: „ili sporni” zamjenjuju se riječima: „ili pomjereni”.

Član 27

U članu 182 riječ: „držalac” u različitom padežu, zamjenjuje se riječju: „korisnik” u odgovarajućem padežu.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore”.

OBRAZLOŽENJE

I – USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je uređeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Programom rada Vlade za 2014 godinu predviđeno je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku u skladu sa Preporukama Savjeta UN za zaštitu ljudskih prava i Akcionog plana za implementaciju preporuka za UPR. Jedan od bitnih razloga zbog kojeg se pristupilo izmjenama i dopunama ovog Zakona je potreba da se odredbe ovog Zakona usaglase sa pojedinim rješenjima iz važećih zakona kao što su Zakon o notarima, Zakon o matičnim registrima, Zakon o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica, Porodični zakon, kao i da se pritom povede računa i o terminološkoj usklađenosti Zakona o vanparničnom postupka sa ovim zakonima.

Imajući u vidu primjedbe stručne javnosti i građana Crne Gore, a prvenstveno UNHCR-a i Akcije za ljudska prava kao i državnih organa koji ovaj zakon primjenjuju u praksi (Centar za socijalni rad, Ministarstvo unutrašnjih poslova), Ministarstvo pravde je formiralo radnu grupu za preispitivanje pojedinih odredaba Zakona o vanparničnom postupku i izradi teksta Izmjena i dopuna ovog Zakona.

Izmjene i dopune Zakona o vanparničnom postupku su izvršene u dijelu zakona kojima se reguliše postupak oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti, postupak za oduzimanje roditeljskog prava, postupak prisilnog smještaja mentalno oboljelih lica, postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja lica koja nisu upisana u matičnu knjigu rođenih i djece koja su rođena van zdravstvene ustanove, čije vrijeme i mjesto svog rođenja ne mogu da dokažu na način predviđen propisima kojima se uređuje vođenje matičnih knjiga i postupak vođenja ostavinske rasprave pred notarom.

U odnosu na rješenje Zakona o vanparničnom postupku u dijelu kojem se reguliše postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti(kojim je predviđeno da sud može odustati od saslušanja lica prema kome se postupak vodi, samo ako bi to moglo da bude štetno po njegovo zdravlje ili ako saslušanje uopšte nije moguće), praksa je pokazala da postojeća pravila nisu dobro rješenje. Naime, sud ima praksu da saslušava lice za koje se iz ljekarskih nalaza može zaključiti da nije u stanju da shvati značaj

postupka čime se predlagač osim troškovima za vještačenje, izlaže i troškovima za izlazak suda na lice mjesta. Iz tih razloga preporuka Ministarstva rada i socijalnog staranja je da se ovim izmjenama ne daje mogućnost sudu da saslušava ta lica što bi doprinijelo cjelishodnosti i ekonomičnosti postupka.

Nadalje, u dijelu Zakona kojim se reguliše postupak oduzimanja roditeljskog prava, (u skladu sa odredbama Porodičnog zakona), sud lišava roditeljskog prava roditelja koji je napustio dijete i time grubo zanemario vršenje roditeljskog dužnosti. Međutim, u praksi se dešava da sud ne može donijeti odluku o oduzimanju roditeljskog prava licu čije se prisustvo na ročište ne može obezbijediti, pozivajući se na odredbu Zakona o vanparničnom postupku koja utvrđuje obavezu da se roditelji u tom postupku obavezno saslušavaju. Dakle, i pored činjenice da postoji grubo zanemarivanje roditeljskih dužnosti, što je prema Porodičnom zakonu razlog za oduzimanje roditeljskog prava, obaveza saslušanja roditelja, po propisima kojima se uređuje vanparnični postupak, sprečava sud da donese odluku koja bi bila u interesu djeteta, pa se i iz tih razloga zakonodavac opredijelio da izmjeni ovu odredbu u smislu da sud može, a nije obavezan da sasluša roditelje u postupku oduzimanja roditeljskog prava. Pored ovih izmjena Zakona, vodilo se računa i o terminološkom usaglašavanju sa odredbama Porodičnog zakona u dijelu odredbi kojima se utvrđuje postupak lišenja, ograničenja i vraćanja roditeljskog prava.

U cilju poboljšanja zaštite mentalno oboljelih lica, pristupilo se izmjenama i dopunama onih odredbi koji utvrđuju postupak prisilnog smještaja i ostvarivanje prava tih lica smještenih u psihijatrijsku ustanovu.

Ovdje posebno treba pomenuti da je radna grupa pristupila izradi odredbi koje se odnose na utvrđivanje vremena i mjesta rođenja lica koja nisu upisana u matični registar rođenih kao i djece koja su rođena van zdrastvenih ustanova. Naime, zbog već prepoznatog problema koji se javlja u praksi u sprovođenju postupka utvrđivanja vremena i mjesta rođenja ovih lica, u Nacrtu zakona je ugrađena nova GLAVA TREĆA A, koja se bavi razradom postupka utvrđivanja vremena i mjesta rođenja lica koja nisu upisana u matičnu knjigu rođenih i koje vrijeme i mjesto svog rođenja ne mogu da dokažu na način predviđen propisima kojima se uređuje vođenje matičnih knjiga, u cilju zaštite i ostvarivanja prava tih lica. Ovim dopunama Zakona, ustanovljen je postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja i propisana su pravila za sprovođenje tog postupka i u cilju lakšeg ostvarivanja tog prava.

Obzirom da je jedan od vodećih ciljeva reforme pravosuđa u Crnoj Gori rasterećenje sudova, Zakon predviđa mogućnost da nesporne ostavinske predmete sprovodi notar kao povjerenik suda, imajući u vidu da povjeravanjem ostavinskih predmeta notarima neće biti smanjen nivo pravne sigurnosti, niti kvalitet vršenja povjerenog pravnog posla. Izmjenama i dopunama ovog Zakona predviđeni su uslovi pod kojima se vođenje ostavinskog postupka može povjeriti notar, sam postupak povjeravanja, dužnost notara da postupa i razlozi zbog kojih on može eventualno da odbije da sprovodi ostavinski postupak, pravila koja treba obezbijediti da se postupak pred notarom sprovede efikasno, kao i nadzor koji sud vrši nad radom notara kao sudskog povjerenika.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Odredbe ovog Zakona izvršene su u skladu sa: Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Rezolucijom Generalne skupštine br. 46/119 od 17.12.1991 godine načelo 17(načela za zaštitu mentalno oboljelih osoba i poboljšanje zaštite mentalnog zdravlja) i Preporukom br.(83) 2 Komiteta ministara državama članicama u vezi sa pravnom zaštitom osoba koje pate od mentalnih poremećaja, a koje su prisilno smještene u psihijatrijsku ustanovu.

IV – OBRAZLOŽENJE VAŽNIJIH PREDLOŽENIH RJEŠENJA

U opštem dijelu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o vanparničnom postupku u članu 12 na predlog UNHCR-a uvodi se odredba kojom se određuje da je u postupku utvrđivanja vremena i mjesta rođenja mjesno nadležan svaki stvarno nadležan sud. Navedena odredba izvršena je u skladu sa izmjenama i dopunama koje su izvršene u Zakonu, a koje se tiču regulisanja statusa lica rođenih van zdravstvene ustanove. U tom dijelu neophodno je bilo utvrditi nadležnost suda koje će po ovim slučajevima postupati.

Članom 35 u dijelu kojim reguliše saslušanje lica prema kome se postupak vodi, predviđeno je da sud neće saslušati lica prema kome se postupak vodi ako bi to moglo da bude štetno po njegovo zdravlje ili ako saslušanje nije uopšte moguće u cilju efikasnijeg okončanja postupka.

Shodno odredbama Zakona u dijelu kojim se reguliše postupak prisilnog smještaja u psihijatrijsku ustanovu, članom 48 predviđena je mogućnost da tokom ovog postupka lica mogu imati pomoć advokata. Pomenuto je izvršeno na inicijativu Akcije za ljudska prava.

Novim članom 48a, propisana je dužnost suda da u roku od 3 dana od prijema prijave psihijatrijske ustanove ili saznanja održi ročište u psihijatrijskoj ustanovi u kojoj je prisilno zadržano mentalno oboljelo lice, i sasluša to lice ukoliko je to lice u mogućnosti da shvati značaj i pravne posljedice učešća u postupku. A članom 48b, propisana je obaveza suda da ispita sve okolnosti koje su od značaja za donošenje odluke o prisilnom smještaju mentalno oboljelog lica, a posebno da pribavi nalaz i mišljenje vještaka psihijatra koji nije zaposlen u psihijatrijskoj ustanovi gdje je to lice zadržano u cilju obezbjeđenja objektivnosti nalaza kao i zaštita lica u postupku prisilnog smještaja u psihijatrijsku ustanovu. Takođe unesenim odredbama je predviđeno da se troškovi vještačenja isplaćuju iz sredstava suda. Navedene unijete odredbe Zakona izvršene su na predlog Akcije za ljudska prava, koja je istakla da se prisilne hospitalizacije lica u ZU Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Kotoru vrše na osnovu rješenja Osnovnog suda u Kotoru koja se izrađuju po automatizmu. Naime navedena rješenja se donose na osnovu nalaza konzilijuma, a istraživanje je pokazalo da sudija nema neposredni uvid u stanje pacijenta o čijoj se prisilnoj hospitalizaciji odlučuje, što može dovesti do zloupotreba u praksi jer se uvedenim odredbama obezbjeđuje stručno mišljenje vještaka koje nije zaposleno uz psihijatrijskoj ustanovi u kojoj je lice zadržano.

U članu 50 izmjene su izvršene radi potreba usaglašavanja sa Zakonom o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica pa je tako predviđeno da se lice smješteno u

psihijatrijsku ustanovu može podvrgnuti mjerama liječenja u skladu sa Zakonom o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica.

Nadalje, članom 53 Zakona data je mogućnost punomoćniku lica o čijem se smještaju psihijatrijsku ustanovu odlučuje, da protiv rješenja o smještaju u psihijatrijsku ustanovu i otpuštanju izjavi žalbu.

Članom 52 Zakona, predviđeno je da sud može odlučivati o puštanju lica iz psihijatrijske ustanove i prije isteka tog vremena ali samo po istom postupku koji važi za prisilni smještaj mentalno oboljelog lica u psihijatrijsku ustanovu. Navedena odredba je usaglašena sa Zakonom o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica i daje veću zaštitu kao i garanciju ovim licima da budu pušteni iz psihijatrijske ustanove i prije predviđenog vremena, ukoliko se za to stvore uslovi.

U dijelu Zakona koji se bavi uređenjem porodičnih odnosa, unijeta je nova glava- GLAVA TREĆA A koja sadrži čl. 70a, 70b, 70c, 70d, 70e, 70f, 70g, 70h, 70i, koji regulišu postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja u cilju regulisanja statusa lica koja nisu upisana u matični registar i lica rođenih van zdravstvenih ustanova. Prilikom izrade ovih odredbi imale su se u vidu primjedbe i sugestije UNHCR-a koje su se odnosile na definisanje postupka naknadnog upisa u matični registar. Ovim odredbama ustanovljen je postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja i propisana su pravila za sprovođenje tog postupka. Predviđeno je da se taj postupak pokreće predlogom lica koje nije upisano u matični registar rođenih ili predlogom svakog lica koje ima neposredni pravni interes, odnosno Organa starateljstva. U cilju lakšeg ostvarivanja prava predviđeno je da je mjesno nadležan svaki stvarno nadležan sud. Takođe, odredbama je predviđeno da prvostepeni sud dostavlja pravosnažno rješenje o vremenu i mjestu rođenja nadležnom matičaru u roku od 8 dana od dana pravosnažnosti, radi upisa činjenica rođenja u matični registra rođenih i propisano je da je predlagač oslobođen plaćanja taksi i drugih troškova postupka. Nadalje, propisano je da organ koji je nadležan za sticanje državljanstva nije vezan rješenjem suda kojim se utvrđuje mjesto i vrijeme rođenja.

Članom 72 unešena je odredba u Zakon koja se odnosi na to da se postupak za prestanak produženog roditeljskog prava pokreće i na predlog tog lica nad kojim je produženo roditeljsko pravo. Ova odredba unešena je zbog potrebe usaglašavanja sa Porodičnim zakonom. Važećim odredbama Zakona o vanparničnom postupku lice nad kojim je produženo roditeljsko pravo nije imalo mogućnost podnošenja predloga za prestanak produženog roditeljskog prava, dok je ta mogućnost predviđena Porodičnim zakonom, te je u tom smislu izvršeno usklađivanje sa Porodičnim zakonom.

Takođe, u naslovu GLAVE PETE i čl. 75,76 i 78 vrši se terminološko usklađivanje sa Porodičnim zakonom (Lišenje, ograničenje i vraćanje roditeljskog prava).

U dijelu Zakona koji se odnosi na odredbe koje notaru daju ovlaštenje da sprovodi ostavinske predmete, članom 147 uvodi se novo rješenje da će sud ukoliko postoji saglasan predlog svih učesnika u ovom postupku obavezno povjeriti predmet notaru sa sjedištem kancelarije na području tog suda u skladu sa Zakonom.

Nadalje, članom 151 unešena je odredba kojom je predviđeno da će po okončanju postupka notar staviti potvrdu pravosnažnosti kao i da nakon okončanja postupka zadržava prepis spisa i fotokopiju isprava.

Članom 150 izmijenjen je rok od 30 na 60 dana za sprovođenje ostavinske rasprave kod notara.

Novim čl. 151a, 151b i 51c propisana je mogućnost izjave prigovora protiv rješenja donijetog od strane notara, način dostavljanja prigovora i postupak odlučivanja po prigovoru. Nadalje, odlučujući o prigovoru protiv rješenja koje je donio notar, propisano je da sud može u cjelosti ili djelimično rješenje potvrditi, preinačiti ili ukinuti. U slučaju kada ukinu u cjelosti ili djelimično rješenje koje je donio notar, sud će odlučiti o ukinutom dijelu rješenja nakon što sprovede potrebne radnje. Protiv rješenja prvostepenog suda dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja. Po žalbi odlučuje drugostepeni sud. Izuzetno, protiv rješenja suda kojim je rješenje notara u cjelosti ili djelimično ukinuto nije dozvoljena posebna žalba.

Nadalje, članom 153 predviđeno je da se u postupku sprovođenja ostavinske rasprave kod notara dostavljanje vrši po pravilima propisanim Zakonom o parničnom postupku.

Članom 155 vrše se izmjene usklađene sa odredbama Zakona o notarima. Date odredbe regulišu izuzeće notara i nadzor nad radom notara kao sudskog povjerenika od strane suda.

V – PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog Zakona potrebno je osigurati dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore u skladu sa procjenama.